ירושלים

המקומות הקדושים

נפתח: 1.1.74

נסגר: 31.12.75

מדינת ישראל

חי

משרד ו

שם תיק: ישראל -המקומות הקדושים

מזהה פיזי: חצ-8538/24

מזהה פריט: 000l9il

כתובת: 2-120-1-4-1

תאריך הדפסה 13/12/2018

111.2 ישר

סוג ______ תאריך 30.12

אל יעל ורד, [illegible]

מאת לשכת שר החוץ

211.2

הנדון ______

לידיעה.

בברכה,

ש.ה

סוג

תאריך 28.12

אל ~~[illegible]~~

~~מאת~~ לשכת שר החוץ

הנדון

אנא תרגום הרצ"ב.

מצורף מכתב של נציג ה"[illegible]"
הסטודנטים בירושלים אל טדי קולק.
אבקש להבהיר לנציג
[illegible] לר 3. שהוא אינו צריך
לכתוב כאלה!

[illegible]

29/12

בברכה.

ניצה

دائرة الاوقاف الاسلامية
القدس

الهاتف { ٨٣٣١٣
٨٣٢٩٢
صندوق بريد ١٩٠٠٤

الرقم م/١٢/٥٤ / ١٢٤٧

التاريخ ١٩ ذي الحجة ١٣٩٥
١٩٧٥/١٢/٢٢

الموضوع المدرسة الختنيـــة

السيد رئيس بلدية القدس المحـــــترم

كثيرا ما اثرنا قضية الحفريات في الجانب الغربي من سور الحرم الشريف وهي الحفريات التي تقوم وزارة الاديان الاسرائيلية دون اي اعتبار لاية مسئولية تاريخية او فنية وقد نبهنا في حينه وحذرنا مـــن النتائج الوخيمة المترتبة على الاستمرار في هذه الحفريات .

وكان اخر هذه التشققات ما حدث في المدرسة الجوهرية التي لا تزال تحت الاخطار حتى تاريخ هذا الكتـــــاب .

وفي يوم الجمعة الساعة الثانية بعد منتصف الليل حصل هبوط في ارضية البيو الوسطى للمدرسة الختنيـــــة .

والمدرسة الختنية مدرسة اثرية اسلامية تعود للعهد المملوكي جلنسي وقفها منذ ما يزيد على الخمسمائة عام اي في عام ١٤٢٧ ميلادية ، وفي صباح الجمعة حضر مهندس الاوقاف للكشف على المدرسة وحضر بعض موظفي البلدية الذي اجروا تخطيطا اوليا ووضعوا يافطة تشير الى خطورة البناء .

وارجو ان اضيف الى ذاكرتكم انه قبل اربع سنوات تقريبا هبطت ارضية البئر الواقعة في الجهـــة الجنوبية الشرقية من المدخل وحضر بعض موظفي وزارة الاديان واغلقوا خرزة البئر وبعد ذلك بحوالي الستة شهور نوجيء السكان باغلاق الجامع الكائن في نفس المدرسة من الداخل واغلاق شباكه المطل على الحــــرم الشريف بالحجارة .

وقد جرى الاحتجاج لدى السلطات المسؤولة حضر على اثره وفد من وزارة الاديان والبلديـــــة ووعدوا باعادة الجامع بعد اجراء الاصلاحات عليه . وللعلم فان الجامع لم يعد حتى تاريخ هذه الرسالة رغم احتجاجاتنا المتكررة .

ان ما تم يوم الجمعة الماضي يؤكد مخاوفنا وتوقعاتنا من اعمال الحفر والتشويه التي تقوم في نفق وزارة الاديان الاسرائيلية .

وانتهز فاعل انه لا يجد المسؤولون من هذه الحفريات هذه المرة مبررات لا تمت لاسباب هـــــذه الانهيارات بصلة للتنصل من مسؤولياتهم التي يحملونها بسبب الاستمرار في هذه الحفريات .

وانني اذ احمل المسؤولين عن هذه الحفريات نتائج ما حصل يوم الجمعة في بناء وقف اســـــلامي وكذلك اية نتائج قد تظهر في المستقبل بسبب هذه الحفريات في هذه المدرسة او اية ابنية وقفية اخرى تتأثر من هذه الحفريات لارجو ان يتم اتصالكم بدائرة الاوقاف الاسلامية بهذا الخصوص على اعتبـــار انها صاحبة الحق في هذا الاثر الاسلامي . وانني كذلك اذ ارفض الانذار الموجه من دائرة البلدية لساكني هذا البناء لآمل ان تهتم دوائر البلدية المختصة لاتخاذ الاجراءات السريعة لتلافي اي تصدع اخر في بشكل يوافق عليه مهندسون واجراء الكشف اللازم على اساسات المبنى دون ابطاء من اي طرف .

[illegible]

دائرة الاوقاف الاسلامية
القـدس

الهاتف ٨٣٣١٣ / ٨٣٢٩٢
صندوق بريد ١٩٠٠٤

الـرقم ....

التاريخ ....

الموضوع ....

انني بهذه المناسبة اطالب باعادة المسجد الوارد ذكره آنفا الى ما كان عليه واصل ان يجد هذا الموضوع ما يستحق من الاهتمام من قبل جميع المسؤولين -

مع الاحـــــــترام

مدير الاوقاف الاسلامية بالقـــــدس

نسخة للسيد نائب رئيس الحكومة ووزير الخارجية
" " مدير دائرة المتاحف والاثار
" " المهندس المقيم لاعمار المسجد الاقصى المبارك
" " موسى الفتياني بالنيابة عن ساكني البناية

دائرة الاوقاف والشؤون الاسلامية

القدس

السيد نائب رئيس الحكومة ووزير الخارجية المحترم

القدس

שר החוץ

CC

י"א בחשון תשל"ו
16 באוקטובר 1975

~~427~~

111.2

אל : מר מ. ששון, השגריר, רומא

מאת: מנהל המח' לקשרים עם הכנסיות

הנדון: __מערת המכפלה__

בשעתו שלחתי לנציג האפוסטולי סקירת ההסבר בנדון.

לפני ימים אחדים התקשר אלי מונס' צ'איראנו כדי להודות לי "וביקש לקבל חמשה עותקים נוספים של "הסקירה המעניינת". ברור כי הוא יעביר אותם למחלקת שונות בוסיקאן.

לידיעתך.

ב ב ר כ ה,

יהונתן פראטו

יהונתן פראטו

יפ/רד

סודי ביותר
לנמען בלבד

טז תשרי תשל"ו
21.9.1975

404

אל : מר מ. ששון השגריר רומא

מאת : מנהל כנסיות

הנדון : הותיקן ומערת המכפלה
מכתבך 622 מיום 5 ספטמבר 1975

המשני לברכך על השגת המיסמך;
זהו השג כשלעצמו. הניתן להישתמש במקור גם להבא?

לעצם העניין.

1. התעניינות של הותיקן ושל הקרדינל וילו עצמו בנושא, נראית כטבעית בתחלס. המערה עשויה להוות בעיניהם דוגמא ותקדים לשיטות טפולה של ממשלת ישראל בבעיה הנוגעת למקומות הקדושים, אם מוסלמים ואם נוצרים, אם בישראל או בשטחים. אני משער כי אפילו ללא ניתבקש במיוחד היה הנציג האפוסטולי מדווח ביוזמתו על נושא חשוב זה שעורר התעניינות רבה מצד גורמים שונים.

2. הדיווח הינו אוביקטיבי למדי עם כי שיטתי במקצת ו'לוקה בחסר. כמוך גם אני מוצא פגם בכך שהוא לא מזכיר את המאורעות וההפרעות מצד הערבים שקדמו למשבר וגרמו להנהגת המסדר החדש. ברם, הואיל ולא ידועים לי סגנון ושיטות הדווח של הנציג, קשה לי לקבוע אם יש לראות בכך העלמת עובדות במכוון.

3. השימוש במונח "סטטוס קואו" לקוח כנראה מאמצעות התקשורת שהירבו להישתמש בו בתארם את הפרעות. ברור שיש בכך מאין חלילה מבחינתנו כי הרי יוצא שישראל מסכלה להפר ה"סטטוס קואו" החל על המקומות הקדושים. המילה "הסדר" היתה אולי יותר מתאימה וקולעת במקום זה. עם זאת הותיקן מודע היטב להבדל שבין המסדר שהונהג במערת המכפלה לבין ה"סטטוס קואו" האמיתי.

4. תאור ההסדר כמבוסס על החלוקה לפי שטח אינו לגמרי בלתי מדוייק כי בסופו של דבר, נקבעו סדרים נפרדים על חלקים שונים של האתר. זאת היא בעצם, שיטה דומה לזו הנהוגה בכנסיות נוצריות מסויימות לגבי זכויות העדות השונות על חלקים שונים של הכנסיות.

5. הצגת ההסדר כמבוסס, כאילו, על עיקרון חלוקת השטח (ראה סעיף (3) (2) של הדווח) אינה מנוסחת, לדעתי, בצורה שאפשר להסיק ממנה כאילו נטשה ישראל את התפיסה הפונקציונלית, להבדיל מטריטוריאלית, לגבי בעית ירושלים, כי הרי הבעיות הן שונות לחלוטין במהותן.

2/...

6. מוזר במקצת כי בדיוּחו על נושא כו חשוב, הספק הציג בתאור העובדות ללא תוספת הערכה או רמז על השלכותיו האפשריות לגבי האינטרסים הנוצריים שמהן, הרי, נובעת היתעניינות הוטיקן בסוגיה זו.

כבקשתך שלך לך מנהלת מזתי"ם ניר על הנושא.

בברכה מוקרים לשמחה

ד"ר י. פראסו

העתק: המנכ"ל
מר א. לורא יועץ שר החוץ
מר ז. ש"ק, סמנכ"ל
לשכת שר החוץ
מנהלת מזת•"ם

גבריאל ראובינוף
משרד עורכי־דין ונוטריון
GABRIEL REUBINOFF
LAW OFFICE & NOTARY PUBLIC

GABRIEL REUBINOFF, Adv. & Notary — גבריאל ראובינוף, עו״ד ונוטריון
AHARON LICHTMAN, Adv. — אהרן ליכטמן, עו״ד
SHMUEL E. COHEN, Adv. — שמואל א. כהן, עו״ד
SHMUEL BERKOVITS, Adv. — שמואל ברקוביץ עו״ד
EZRA BRIK, Adv. — עזרא בריק, עו״ד

בתשובה נא להזכיר
IN REPLY PLEASE QUOTE

ירושלים Jerusalem 21.8.75
תל־אביב Tel-Aviv

111.2

לכבוד
ד״ר י. פראסר
הממונה על ענינים כנסיתיים
משרד החוץ
ירושלים

ר ש ו ם

מר פראסר הנכבד,

הנדון: **עמדת האפיפיור בשאלת מעמד המקומות הקדושים**

אני מרשה לעצמי לחזור ולפנות אליך בקשר לעבודת המחקר שלי על המקומות הקדושים.

מן העיתונות למדתי לדעת כי האפיפיור פאולוס ה-6 שוב הביע את דעתו בקשר לעתיד מעמדם של המקומות הקדושים. מצ״ב העתק דבריו בנידון כפי שהובאו בעתון "ידיעות אחרונות" מיום 20.8.75.

אודה לך אם תמציא לי את הנוסח המדוייק של דברי האפיפיור בנידון.

בכבוד רב

שמואל ברקוביץ, עו״ד

שב/כס

"ידיעות אחרונות"

מיום 20.8.75

שליח סאדאת נפגש אתמול עם האפיפיור

— מלג' מאת ברנארד פריסט, כתבנו ברומא —

האפיפיור פאולוס ה־6 אמר אתמול לשר מצרי, שביקר אצלו בשליחות הנשיא סאדאת, כי הוא מקווה שאפשר יהיה למצוא פתרון צודק לבעיית ירושלים והמקומות הקדושים בה.

האפיפיור הביע את תקוותו, שהמקומות הקדושים בירושלים „יוכלו ליהפך למרכז של תפילה, דרישה והבנה הדדית בין מאמיני שלוש הדתות המונותיאיסטיות הגדולות, הקשורות בקשר היסטורי למקומות הקדושים".

עוד אמר האפיפיור כי מן הראוי שכל פתרון במזרח התיכון יכלול קביעת מעמד נאות עם ערובות בינלאומיות לירושלים, והבטחת הגנה משפטית בינלאומית למקומות הקדושים. כמו כן יש צורך בסידורים נאותים לפליטים הפלשתינאיים.

האפיפיור אמר את דבריו באזני שר המדינה המצרי לעניני האסיפה הלאומית, אלברט ברסום, אשר ביקר אצלו במעון הקיץ שלו בקסטלגנדולפו דרומית מזרחית לרומא. השליח בא כדי למסור לאפיפיור בן ה־77 שדר ברכה מאת הנשיא סאדאת לרגל „השנה הקדושה".

נעצר יהודי סובייטי

הקונסוליה הכללית של
ישראל בניו-יורק
CONSULATE GENERAL
OF ISRAEL IN NEW YORK

800 SECOND AVENUE
NEW YORK, N. Y. 10017
OXFORD 7-5500

כא באב תשל"ה
29 ביולי 1975
מס. מפ/75/715
108.2

אל: ד"ר י. פראטו, מנהל כנסיות

מאת: מיכאל פרגאי, ניו יורק

111.2 ·יו

הנדון: למעמד הכנסיות בירושלים
למכתביך מס. 315 מיום 21 דנא
" 24 " 316 "

תודה. כנאמר: Mieux vaut tard que jamais.

אך לב מגיעה ברכת יישר-כח על ההתמדה והעקשנות.

לגופא, - התשובה נראית לי דלה. (בטוחני כי צבי טרלו ואנ"ש היו נותנים תאור מלא יותר)

מכל מקום, - זהו ותודה!

בברכה

מיכאל פרגאי

העתק: עמוס גנור: זוהי התשובה ומה שיש בה ניתן לנסח באנגלית פשוטה למסירה למבקשי המידע.
הצרור מ"ב.

ט"ז באב תשל"ה
24 ביולי 1975

111.2 316

אל : מר ר. כגן, מנהל המח' לעדות נוצריות,
משרד הדתות, ירושלים

מאת: מנהל המח' לקשרים עם הכנסיות

הנדון: <u>מפקד הכנסיות והמסגדים בירושלים</u>
מכתבך 1/28 מיום 16 ביולי 1975

הנני מאשר בתודה את קבלת מכתבך הנ"ל בצירוף
מכתב ס/היועץ המשפטי של משרד הדתות אליך מיום
16 ביולי ש.ז..

אם בכוונתך לשוחח עם מר ש. נאור ועם ד"ר אבן-גום,
כעצת מר בן-עמי על הנושאים הנזכרים בסעיפים
2 ו-4 במכתבו, אנא הודיעני על התוצאות.

ב ב ר כ ה,

י. פראטר

העתק:
מר מ. פרגאי, קונכו"ל, ניו-יורק
מר י. ליפל, סמנכ"ל, משרד הדתות

יפ/רד

J.111

ט"ז באב תשל"ה
24 ביולי 1975

315

111.2

אל : מר ס. פרגאי, יועץ לעניני כנסיות,
קונכו"ל, ניו-יורק

מאת: מנהל המח' לקשרים עם הכנסיות

הנדון: מעמד הכנסיות והמסגדים בירושלים

רצ"ב תמצא מידע בנדון מאת ס/היועץ המשפטי של משרד הדתות וכן העתק מכתב מאת מר ר. כגן, מנהל המח' לעדות הנוצריות, שקבלתיו היום.

אינני יודע אם זה מספק את מבקשי המידע, אך זה מה שניתן לקבל... חמשה חודשים אחר פנייתי אליהם.

שים נא לב לתאריכים המופיעים בגוף המכתבים!

ב ב ר כ ה,

י. פראסט

יפ/רד

מדינת ישראל

משרד הדתות
לשכה ראשית
ירושלים

המחלקה לעדות נוצריות

תאריך: ב"ה ח' מנ"א תשל"ה
16 ביולי 1975

מספר: 29/1/ 111.2

אל: ד"ר פראסו, מנהל המחלקה לקשרים עם הכנסיות, משרד החוץ, ירושלים.

מאת: ראובן כגן, מנהל המחלקה לעדות נוצריות, משרד הדתות, ירושלים.

הנדון: <u>מעמד הכנסיות והמסגדים בירושלים.</u>

ד"ר פראסו הנכבד,

סוף סוף קבלתי תשובה בענין הנדון מסגן היועץ המשפטי של משרדנו, מר בן עמי. אני מצרף את תשובתו.

ברצוני לציין שאיננו מתערבים כלל בענינים הפנימיים של הכנסיות, אלא אם הופר הסטטוס קוו הקיים.

בדרך כלל מקבלות הכנסיות את כספיהן מתרומות מחו"ל, ומשרדנו משתתף בשיפוצן. כמו"כ אנו פוטרים מדמי מכס ומס קניה כל חפץ או חומרי בנין המיועדים לצרכי פולחן. מזכרה זו נהנות רק הכנסיות הנוצריות ולא בתי הכנסת היהודיים.

העתק: מר י. ליפל סמנכ"ל

בברכה,

ראובן כגן
מנהל המחלקה

רח' יפו 30 ת"ד 1167 ירושלים 91000 טל' 228371

[illegible]

[illegible]

תאריך: [illegible]
1975 [illegible]

[illegible]

אל: [illegible]

מאת: [illegible]

הנדון: [illegible]

[illegible]

בברכה,

[illegible]

[illegible]

מדינת ישראל

משרד הדתות
לשכה ראשית
ירושלים

תאריך: ב"ה, ז' תמוז תשל"ה
16 ביוני 1975

מספר: 28/1

אל: מר ראובן כגן, מנהל המחלקה לעדות הנוצריות

הנדון: <u>מעמד הכנסיות והמסגדים בירושלים</u>
סמך : מכתבך מיום 10.4.1975.

בהמשך לשיחותי עמך בנידון, בכמה הזדמנויות, הריני מעלה על הכתב את מסקנותי:-

(1) אין לי שום ידיעה עובדתית מי הוא הגוף המנהל כיום את הכנסיות בירושלים, בין אם המדובר במבנה הארגוני של העדה הדתית המסונפת לכנסיה פלוניה, ובין אם המדובר בנכסי החומר וברכוש של אותה כנסיה. על כל פנים אין שום חיקוק המקנה את ניהול הכנסיות האמורות (הן במובן הארגוני, והן במובן הנכסי) לידי הממשלה או באי-כוחה.

(2) אותה התשובה נכונה גם לגבי המסגדים; אלא שלשלמות התמונה אני בדעה כי עליך לשוחח בנידון עם מר שלמה נאוי, מנהל המחלקה לעניני העדה המוסלמית, וכן עם הד"ר אבו-גוש, מנהל בתי-הדין השרעיים.

(3) מעמדן המשפטי של הכנסיות בירושלים הינו מעמד עצמאי. למעשה המחוקק הישראלי מקנה להן זכויות יתר, בשני מובנים:-

(א) כנסיות שהן מקום קדוש-נקבעו לגביהן נורמות התנהגות מיוחדות (עפ"י חוק השמירה על המקומות הקדושים, תשכ"ז-1967). המפר נורמות אלו, צפוי לעונש מאסר עד שבע שנים (סעיף 2 (א) לחוק).

(ב) עפ"י דבר המלך במועצה 1921-1947, סימנים 51 ו- 54 ניתן מעמד מיוחד לעדות נוצריות מסויימות, בכל הנוגע לשיפוט בעניני המעמד האישי.

2/...

רח' יפו 30 ת"ד 1167 ירושלים 91000 טל' 228371

(4) הוא הדין בקשר למעמד המסגדים. ברצוני עוד להוסיף כי לעדה המוסלמית בכלל הוענקו סמכויות שיפוט רחבות בעניני המעמד האישי, עפ"י הסימן 52 לדבר המלך במועצתו על א"י - 1947 - 1922 ועפ"י חוק הקאדים, תשכ"א-1961. גם לענין התשובה לסעיף זה רצוי שתתייעץ עם מר נאוי וד"ר אבו-גוש.

בברכה,

מ. ה. בן - עמי, עו"ד
סגן היועץ המשפטי

עותק:

הסמנכ"ל, מר י. ליפל.

הקונסוליה הכללית של
ישראל בניו־יורק

CONSULATE GENERAL
OF ISRAEL IN NEW YORK

800 SECOND AVENUE
NEW YORK, N. Y. 10017

OXFORD 7-5500

כט בתמוז תשל"ה
8 ביולי 1975
מס. מפ/75/609

III.2

אל: ד"ר י. פראטו, מנהל המחלקה לקשרים עם כנסיות

מאת: מיכאל פרגאי, ניו יורק

הנדון: מעמד הכנסיות והמסגדים בירושלים
לשני מכתבי בנדון, מיום 25/2 ו- 9/5 ש.ז.
ולתשובת הביניים שלך, מס. 234 מיום 6/6 ש.ז.

מאד רצוי לחזור ולדרבן את העמיתים במשרד הדתות להחיש את
גמר הכנת החומר!

אנא.

בברכה
מיכאל פרגאי

העתק: מר עמוס גנור, כאן

י"ב בתמוז תשל"ה
22 ביוני 1975

257

סודי

117.2
───
103.1 מ1

אל : המרכז

מאת: מנהל המח' לקשרים עם הכנסיות

הנדון: ירושלים - עמדת הותיקאן.לסקירה הסודית

1. בשיחה עם אחד המנהיגים של המפלגה הקאתולית ההולנדית אמר מונס' א. קסרולי ("שר החוץ" של הכס הקדוש) כי הותיקאן אננו דוגל בבינאום ירושלים אלא בהבטחת הגישה החופשית למקומות הקדושים וסמכות ותיקאנית ונוצרית עליהם.

2. בשיחה אחרת עם דיפלומט אוסטרי אחר הביקור של נשיא ארה"ב אצל האפיפיור, התבטא מונס' קסארולי ברוח דומה ואמר כי אם כי לא ויתר הותיקאן רשמית על רעיון הבינאום הוא איננו עומד על יישומו ויסתפק בערבות לחופש הפולחן - שתהיה מבוססת על הסכם בינלאומי ולא רק על הסכמים עם הצדדים לסכסוך.

בברכה,
[-] יהונתן פראטו

ד"ר יהונתן פראטו

העתק:

מר א. לוריא, יועץ שה"ח
לשכת המנכ"ל

יפ/רד

[redacted]

L'Ambassadeur d'Israël

שגריר ישראל

סודי ביותר

528

רומא, א' בתמוז תשל"ה
10 ביוני 1975

103.1/וחק

אל : מר ארתור לוריא, יועץ שה"ח

העתק: המנכ"ל
מר אליהו חסין, יועץ שה"ח
מר י. פראטו, מנהל כנסיות

מאת : השגריר רומא

הנדון: <u>מסמכי הוותיקאן בקשר לירושלים</u>

תזכור בוודאי שב-6.7.74 עת ביקר קיסינג'ר בקרית הוותיקאן נמסר לו מסמך סודי ביותר בו הגדיר הוותיקאן עמדתו ומשאלותיו בקשר לירושלים. כן תזכור בוודאי שמאוחר יותר, ב-7.3.75 עת ביקר כאן רוה"מ קנדה טרודו מסרו לו גם כן מסמך כתוב באותו נושא.

במגמה לבדוק אם חלה תמורה כל שהיא בעמדת הוותיקאן בנושא ירושלים במרוצת תשעת החדשים שעברו בין שני מסמכי הוותיקאן "פירק" ד"ר מנדס את שני המסמכים לסעיפים לפי תכנם והציב הסעיפים אלה לעומת אלה ורשם בטבלה השוואתית את ההבדלים בכל סעיף וסעיף. רצופים בזה העמוה בין שני המסמכים - זה לעומת זה - וכן הערותיו המפורטות של ד"ר מנדס.

לדעתי כל הרוצה ללמוד עמדת הוותיקאן בנושא ירושלים ראוי לו שיעיין בקפידה רבה בשני המסמכים הרצופים. אעמוד כאן בקצרה על ההבדלים העקריים בין שני המסמכים המסמך לקסינגר והמסמך לטרודו:

* המסמך המגוען לקיסינגר ארוך יותר ומפורט יותר בכמה סעיפים.

* שלא כבמסמך לטרודו מביע הכס באזני ארה"ב את נכונותו להרום, בהתאם ליכולתו, לתהליך ההגדרה המדויקת של "המעמד המיוחד" לעיר (במסמך לטרודו נאמר באופן כללי "יש צורך להגדיר" - ותו לא). במסמך לקסינגר מופיעה כמו כן הגדרה טריטוריאלית (העיר העתיקה, כולל הר ציון והר המוריה, וכן הר הזיתים).

* במסמך לקיסינגר מתיחס האפיפיור לעובדא "ששום דבר לא יצא" מהחלטת האו"ם בזמנו על הקורפוס ספרטום. קטע זה הוצא מהמסמך לטרודו.

* במסמך של טרודו שהינו קצר יותר אין פרוט "חטאי ישראל בירושלים" כבמסמך שנמסר לקיסינגר. במקום סעיף ארוך זה מופיע משפט קצר בו מעמידים טרודו בפני "העקשנות האקסלוסיביות והריבונות" שדורשים לעצמם הישראלים והערבים כאחד.

../

[redacted]

* בפני טרודו אין הותיקאן מפגין רשימת הדתות הנוצריות השונות שיש להן אינטרסים בירושלים. הוא מדבר על הנצרות בכלל ללא הפרוט מופיע במסמך לקיסינגר (קתולים, אורתודוכסים, יוונים ארמנים קופטים, אנגליקנים פרוטסטנטים).

* בהתיחסו למקומות הקדושים מחוץ לירושלים, בסיפא של האגרת לקיסינגר מפרט האפיפיור מקומות אלה המצויים "במזרח ובמערב לירדן וכן בחצי האי סיני". פרוט גיאוגרפי זה נעלם באגרת שנמסרה לטרודו.

המסקנה המרכזית שלי מהשוואה זו הינה שההבדל בין שתי האגרות נובע כנראה מהעובדה שהאפיפיור מודע לכך שבפנותו לארה"ב הוא פונה למעצמה העוסקת באופן פעיל במאמצים ליישב הסכסוך בעוד שבפנותו לטרודו הריהו מכניס בסוד עמדתו מדינה שאין לו כל תביעות מיוחדות ממנה בהקשר זה. (מכאן למשל הצהרת הותיקאן בפני אה"ב בדבר "נכונותו לתרום" להגדרת מושג המעמד המיוחד בעוד שמטבע הלשון כלפי טרודו הינהו "יש צורך להגדיר".)

המסקנה השניה המרכזית הינה שעלינו לבדוק יפה מה הניע את הותיקאן להשמיט את ההתיחסות לקורפוס ספרטום מהאגרת לטרודו. האם במשך תשעת החדשים שעברו בין שי האגרות התרחש משהו שהניע האפיפיור לטפח מחדש אשליות על אפשרות החיאת תכנית זו של האו"ם?

כללית נראה אם כן שלא חל שינוי בעמדת הותיקאן בתקופה הנסקרת פרט לכך שיש לברך קל השמטת סל ההשמצות נגדנו שהיה גדוש במסמך שנמסר לקיסינגר ושאינו מופיע במסמךלטרודו.

למקרא תומר זה מתעוררת השאלה: מדוע נמסר המסמך לטרודו והאם נמסר מסמך דומה למדינות ומעצמות אחרות (בריה"מ?). העובדא נשארת בעינה שלנו ע"ב לא נמסר מסמך כזה והותיקאן מנסה להיות פעיל בנושא חיוני לנו מאחורי גבנו.

ב ב ר כ ה,

מ. ששון

1

[redacted]

מכתבך [האחרון] 98 מ-13/6/75

א) [illegible]

מכתבך מס' 87 מ-14/2/75

[illegible]

ב) [illegible] – Corpus Separatum

1. מכתבך מס' 87 מ-14/3/75 – [illegible]

[illegible]

2. [illegible]

MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES
JERUSALEM, ISRAEL

משרד החוץ
ירושלים

Division Consulaire

Le Ministère des Affaires Etrangères présente ses compliments au Représentant de l'Iran et a l'honneur de Le prier de bien vouloir accorder un visa

titulaire du passeport

Le Ministère des Affaires Etrangères saisit cette occasion pour renouveler au Représentant de l'Iran l'assurance de sa haute considération.

Jérusalem, le

Représentant de l'Iran
en Israel.

6/7/74	7/3/75
המסמך לקיסינג'ר	המסמך לטרודו.
IN HIS SPEECH OF 21 DECEMBER 1973, THE HOLY FATHER EXPRESSED THE CONFIDENT HOPE THAT THE HOLY SEE WOULD FITINGLY BE ABLE TO MAKE ITS VOICE HEARD WHEN THE PROBLEM OF JERUSALEM BECAME THE SUBJECT OF CONCRERE DISCUSSIONS IN THE CONTEXT OF THE PEACE NEGOTIATIONS FOR THE MIDDLE EAST.	IN HIS SPEECH OF DEC21/73, THE HOLY FATHER EXPRESSED THE CONFIDENT HOPE THAT THE HOLY SEE WOULD FITINGLY BE ABLE TO MAKE ITS VOICE HEARD WHEN THE PROBLEM OF JERUSALEM BECAME THE THE SUBJECT OF CONCRETE DISCUSSIONS IN THE CONTEXT OF THE PEACE NEGOTIATIONS FOR THE MIDEAST.
THE HOLY SEE (WISHES TO SET FORTH CERTAIN CONSIDERATIONS CONCERNING ITS VIEWPOINT ON THE MATTER,) REGARDING IT AS IMPORTANT THAT IRREVESIBLE SITUATIONS SHOULD NOT BE CREATED WHICH WOULD PREJUDICE THE DESIRED SOLUTION.	THE HOLY SEE ALSO CONSIDERS IT IMPORTANT THAT IN THIS MATTER THERE SHOULD NOT/NOT BE CREATED IRREVERSIBLE SITUATION WHICH WOULD PREJUDICE THE DESIRED SOLUTION.
IT IS COMMONLY FELT, IN FACT THAT THE FAILURE TO FIND A SOLUTION TO THE QUESTION OF JERUSALEM, OR AN INDEQUATE SOLUTION OR EVEN A RESIGNED POSPONEMENT OF THE PROBLEM COULD BRING INTO QUESTION THE SETTLEMENT OF THE WHOLE MIDDLE EAST CRISIS.	IT IS COMMONLY FELT THAT THE FAILURE TO FIND A SOLUTION TO THE QUESTION OF JERUSALEM, OR AN INADQUATE SOLUTION, OR EVEN A RESIGNED POSPONEMENT OF THE PROBLEM COULD BRING INTO QUESTION PAGE TWO VAT0092 COFD THE SETTLEMENT OF THE WHOLE MIDEAST CRISIS.

/..

K

T

NEEDLESS TO SAY THE HOLY SEE ENDEAVORS TO KEEP IN CONTACT WITH THE RELIGIOUS AUTHORITIES OF THE VARIOUS CHRISTIAN CHURCHES, WHICH ARE AUTONOMOUS BUT WHICH ARE UNITED AT LEAST IDEALLY IN THE DEFENCE OF THEIR RESPECTIVE RIGHTS TO MAINTAIN IN THE CITY THEIR NSITITUTIONS (CHURCHES, SCHOOLS, OFFICES, ETC) AS WELL AS A FUNCTIONING COMMUNITY OF THEIR OWN.

IT HARDLY SEEMS NECESSARY TO EMPHASIZE THAT THE HOLY SEE'S INTEREST IN THIS QUESTION HAS A SPIRITUAL HISTORICAL AND JURIDICAL BASIS, THAT ITS NATURE IS NOT POLITICAL BUT RELIGIOUS AND THAT ITS AIMS ARE CONCILIATION AND PEACE. THIS INTEREST IS DIRECTED TOWARD THE RESERVATION AND GUARANTEEING OF THE HOLY CITY'S IDENTITY AS A RELIGIOUS CENTER, UNIQUE AND OUTSTANDING IN THE HISTORY OF THE WORLD, IN SUCH A WAY THAT THE CITY MAY BECOME A STABLE PLACE OF ENCOUNTER AND CONCORD FOR THE THREE GREAT MONOTHEISTIC RELIGIONS (CHRISTIANITY, JUDAISM AND ISLAM). [AS REGARDS THE CHRISTIAN RELIGION IT MUST NATURALLY BE KEPT IN MIND THAT THE LATTER IS PRESENT THROUGH VARIOUS ECCLESIAL COMMUNITIES (CATHOLIC, ORTHODOX, GREEK, ARMENIAN, COPTIC, ETC., ANGLICAN AND PROTESTANT). AT THE SAME TIME JERUSALEM IS A PRIVILEGD HOLY PLACE AND ONE ENDOWED WITH THE HIGHEST SPIRITUAL VALUES FOR ALL MEN.

NEEDLESS TO SAY, ON THIS SUBJECT THE HOLT SEE ENDEAVORS TO KEEP IN CONTACT WITH THE RELIGIOU AUTHORITIES OF THE VARIOUS CHRISTAIN CHURCHES, WHICH ARE AUTONOMOUS, BUT WHICH ARE UNITED AT LEAST IDEALLY IN THE DEFENCE OF THEIR RESPECTIVE RIGHTS TO MAINTAIN IN THE CITY THEIR INSTITUTIONS (CHURCHES, SCHOOLS, OFFICES ETC), AS WELL AS A FUNCTIING COMMUNITY OF THEIR OWN.

IT HARDLY SEEMS NECESSARY TO EMPHASIZE THAT THE HOLIY SEES INTEREST IN THIS QUESTION HAS A SPIRITUAL, HISTORICAL AND JURIDICAL BASIS, THAT ITS NATURE IS NOT/NOT POLITICAL BUT RELIGIOUS, AND THAT ITS AIMS ARE CONCILIATION AND PEACE. THE INTENTION OF THE HOLY SEE IS TO PRESERVE AND GUARANTEE TO THE HOLY CITY ITS IDENTITY AS A RELIGIOUS CENTER, UNIQUE AND OUTSTANDING IN THE HISTORY OF THE WORLD, IN SUCH A WAY THAT IT MAY BECOME A STABLE PLACE OF ENCOUNTER AND CONCORD FOR THE THREE GREAT MONOTHEISTIC RELIGIONS, CHRISTIANITY JUDAISM AND ISLAM).

K.

T.

THE HOLY SEE'S POSITION REGARDING JERUSALEM HAS BEEN STATED A NUMBER OF TIMES IN ITS BASIC REQUIREMENTS.
NOTHING HAVING COME OF THE UNITED NATIONS RESOLUTION OF 1947 ON THE SETTING UP OF A "CORPUS SEPARATUM" COMPRISING JERUSALEM AND ITS ENVIRONS, TO BE ADMINISTERED UNDER THE AUTHORITY OF THE UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL, THE TWO SIDES ARAB AND ISRAELI HAVE DISPUTED AMONG THEMSELVES THE SOVEREIGNTY (AT LEAST PARTIAL) OF THE HOLY CITY.

5, 1 AS IS KNOWN, BOTH THE ISRAELIS AND THE ARABS, WITH CONSIDERABLE INTRANSIGENCE AND EXCLUSIVISM CLAIM AND DISPUTE THE SOVEREIGNTY OF JERUSALEM

5 THE ISRAELI AUTHORITIES ESPECIALLY SINCE THEY TOOK OVER THE WHOLE CITY IN 1967, MAINTAIN WITHOUT RESERVATIONS THAT JERUSALEM OUGHT TO BE JEWISH - AND THEREFORE EXCLUSIVELY UNDER ISRAELI JURIDICTION AS THE IDEAL AND HISTORICAL CENTER OF THE NATION AND THE CAPITAL OF THE STATE. INCAPABLE OF BEING SURRENDERED IN ANY OF ITS DISTRICTS AS MRS. GOLDA MEIR HAS SAID, EVEN IF THIS SHOULD CONSTITUTE AN INSURMOUNTABLE OBSTACLE TO PEACE.
AS A RESULT THE ISRAELI AUTHORITIES ARE CONTINUING TO WORK TO ENSURE THAT THEIR PRESENCE IN JERUSALEM BE IN THE WORDS OF MR. SHIMON PERES, OVERWHELMING STABLE ANDPERENNIAL, RELIGIOUS CULTURAL CIVIL, AND DEVELOPING DEMOGRAPHIC AND ECONOMIC

K.

T.

INSTALLATIONS, HOUSING PROJECT AND URBAN PLANNING SCHEMES DESIGNED TO INCREASE THE JEWISH POPULATION IN THE EVRIRONS AND ALSO IN THE CENTER OF THE CITY (ALL THIS IS ALSO IN VIOLATION OF THE OBLIGATION NOT TO ALTER THE PHYSICAL OF AN OCCUPIED TERRITORY, AS JERUSALEM IS, AS HAS BEEN REPEATEDLY LAID DOWN BY INTERNATIONAL LAWS AND CALLED FOR BY UNITED NATIONS RESOLUTIONS).

ON THE ARAB SIDE, THERE IS NOLESS INTRANSIGENCE IN CLAIMING SOVEREIGNTY OVER JERUSALEM, IN INSISTING UPON THE ARAB CHARACTER, OF THE CITY, AND, IN ANY CASE, IN REGAINING THE EASTERN PART, WHICH WAS PREVIOUSLY UNDER THE CONTROL OF THE HASHEMITE KINGDOM OF JORDAN FROM 1948 TO 1967.

THE HOLY SEE CONSIDERS THAT IT IS POSSIBLE TO REMOVE SUCH A GRAVE CAUSE OF CONFLICT AND TO SATISFY THE DEMANDS OF THE LEGITIMATE CLAIMS OF THE PARTIES INVOLVED ONLY IF THE STARTING POINT IS AN ADEQUATE VIEW OF THE IDEAL AND HISTORICAL REALITY OF THE HOLY CITY.

THE HOLY SEE CONSIDERS THAT IT IS POSSIBLE TO REMOVE SUCH A GRAVE CAUSE OF CONFLICT AND TO SATISFY THE DEMANDS OF THE LEGITIMATE CLAIMS OF THE PARTIES INVOLVED ONLY IF THE STARTING POINT IS AN ADEQURTE VIEW OF THE IDEAL AND HISTORICAL REALITY OF THE HOLIY CITY.

K.

SUCH A VIEW IS BASED UPON THE INCONTROVERTIBLE FACT THAT JERUSALEM IS THE CENTER OF ALL THREE OF THE GREAT MONOTHEISTIC RELIGIONS, THIS "HISTORICAL" FACT HAS ALWAYS "MARKED" THE HOLY CITY INASMUCH AS THE CITY:

A) CONTINUES TO BE PATRIMONY OF EACH OF THE THREE RELIGIONS, A PATRIMONY SACRED TO THE FAITH OF ALMOST A BILLION AND A HALF OF THEIR FOLLOWERS THROUGHOUT THE WORLD.

B) IS THE SITE OF SHRINES AND MEMORIALS VENERATED BY THOSE FOLLOWERS.

C) IS THE SEAT OF THREE RELIGIOUS COMMUNITIES THAT LIVE TOGETHER THERE, AND IS THE GOAL OF PILGRIMS WHO VISIT IT IN GREAT NUMBERS.

THIS COMPOSITE PRESENCE IN JERUSALEM OF VARIOUS GROUPS, AND THEIR SIMULTANEOUS POSSESSION OF IT, MEANS THAT AN EQUITABLE STABLE AND PEACEFUL SOLUTION OF THE PROBLEM OF JERUSALEM IMPLIES ABOVE ALL THE RECOGNITION OF A HISTORICAL AND RELIGIOUS PLURALISM, TO BE PUT INTO PRACTICE BY ACCORDING EACH OF THE THREE RELIGIONS, IN THEIR EXPRESSION AS COMMUNITIES, FULL ENJOYMENT OF THEIR RESPECTIVE RIGHTS, EXCLUDING POSITIONS OF PREDOMINANCE AND INDEED FAVORING THE PROSPECT OF A USEFUL HUMAN AND RELIGIOUS DIALOGUE.

T.

THE IDEAL AND HISTORICAL REALITY IS MANIFESTED IN THE FACT THAT JERUSALEM HAS BEEN AND CONTINUES TO BE THE MOST IMPORTANT CENTER OF ALL THREE GREAT MONOTHEISTIC RELIGIONS, ~~INASMUCH AS THE PAGE THREE V...2 ...D.~~
inasmuch as the the - Holy City - —

WHO, NUMBERING ALMOST A BILLION AND A HALF THROUGHOUT THE WORLD, REGUARD JERUSALEM AS A COMMON SACRED PATRIMONY.

AND IS SITE OF SHRINES AND MEMORIALS VENERATED BY THE FOLLOWERS OF THESE RELIGIONS.

CITY IS THE SEAT OF THE THREE RELIGIOUS COMMUNITIES THAT LIVE TOGETHER THERE.

THIS COMPOSITE PRESENCE IN JERUSALEM OF VARIOUS GROUPS, AND THEIR SIMULTANEOUS POSSESSION OF IT, MEANS THAT AN EQUITABLE, STABLE AND PEACEFUL SOLUTION OF THE PROBLEM OF JERUSALEM IMPLIES ABOVE ALL THE RECOGNITION OF AN HISTORICAL AND RELIGIOUS PLURALISM, TO BE PUT INTO PRACTICE BY ACCORDING ALL OF THE THREE RELIGIONS, IN THEIR EXPRESSION AS COMMUNITIES, FULL ENJOYMENT OF THEIR RESPECTIVE RIGHTS, EXCLUDING POSITIONS OF PREDOMINANCE AND INDEED FAVORING THE PROSPECT OF A USEFUL HUMAN AND RELIGIOUS DIALOGUE.

K.

THE HOLY SEE'S VIEW IS THAT SUCH CONSIDERATIONS ARE OF PRIMARY AND DETERMINING IMPORTANCE WITH REGARD TO THE PROBLEM OF POLITICAL SOVEREIGNTY ITSELF.
THAT IS TO SAY: WHATEVER POWER MAY HAPPEN TO EXERCISE SOVEREIGNITY OVER JERUSALEM (WITHOUT EXCLUDING THE HYPOTHES S OF A POWER OF AN INTERNATIONAL CHARACTER) OUGHT TO ENSURE THE SATISFYING AND SAFEGUARDING OF THE ABOVE-MENTIONED REQUIREMENTS, AND AT THE SAME TIME THE INTERNATIONAL COMMUNITY OUGHT TO BE THE GUARANTEE OF INTERESTS THAT INVOLVE NUMBROUS AND DIVERSE PEOPLES.

T.

THE HOLY SEES VIEW IS THAT SUCH CONSIDERATIONS ARE OF PRIMARY AND DETERMINING IMPORTANCE WITH REGARD TO THE PROBLEM OF POLITICAL SOVEREIGNTY ITSELF.
THAT IS TO SAY: WHATEVER POWER MAY HAPPEN TO EXERCISE SOVEREIGNTY OVER JERUSALEM (WITHOUT EXCLUDING THE HYPOTHESIS OF A POWER OF AN INNATL CHARACTER) OUGHT TO ENSURE THE SATISFYING AND SAFEGUARDING OF THE ABOVE MENTIONED REQUIREMENTS, AND AT THE SAME TIME THE INNATE COMMUNITY OUGHT TO BE THE GUARANTEE OF INTERESTS THAT INVOLVE NUMEROUS AND DIVERSE PEOPLES.

K.

THIS RESPECTIVE GIVES TO THE NEED FOR A "SPECIAL STATUTE INTERNATINALLY GUARANTEED" FOR JERUSALEM SUCH AS THE HOLY SEE IN EARNESTLY HOPING FOR. THE SUBSTANCE OF THE "STATUTE" INCLUDES TWO ORDERS OF GUARANTEES:

(A) FREEDOM OF RESIDENCE, FREEDOM OF WORSHIP, RESPECT FOR, PRESERVATION OF AND FREE ACESS TO THE HOLY PLACES AND MAINTENANCE OF INSTITUTIONS CHURCHES HOMES ETC. PROTECTION OF HISTORICAL RIGHTS AND OF THOSE RELATING TO OWNERSHIP, AQUIRED BY THE INDIVIDUAL COMMUNITIES, PRESERVATION AND SAFEGUARDING OF THE HISTORICAL AND URBAN COMPLEX OF THE HOLY CITY.

(B) EQUAL ENJOIMENT OF THE RIGHTS OF THE THREE RELIGIOUS COMMUNITIES, WITH GUARANTEES FOR THE PROMOTION OF THEIR SPIRITUAL, CULTURAL CIVIL AND SOCIAL LIFE, INCLUDING ADEQUATE OPPORTUNITIES FOR ECONOMIC PROGRESS EDUCATION EMPLOYMENT ETC.

T.

THIS RESPECTIVE GIVES RISE TO THE NEED FOR A QUOTE "SPECIAL STATUTE, INTERNATINALLY GUARANTEED" UNQUOTE FOR JERUSALEM, WHICH THE HOLY SEE IS EARNESTLY HOPING FOR. THE CONTENT OF THIS QUOTE STATUTE UNQUOTE WOULD INCLUDE, AMONG OTHER THINGS, TWO ORDERS OF GUARANTEES:

(A) PARITY, FOR THE THREE RELIGIOUS COMMUNITIES OF FREEDOM OF WORSHIP AND ACESS TO THE HOLY PLACES; OF RESPECT FOR AND PRESERVATION OF THE SAME OF PROTECTION OF RIGHTS OF OWNERSHIP, AND OF OTHER RIGHTS AQUIRED BY THE INDIVIDUAL COMMUNITIES: OF THE PRESERVATION AND SAFEGUARDING OF THE HISTORICAL AND URBAN ASPECTS PROPER TO THE CITY.

(B) EQUAL ENJOYMENT OF THE RIGHTS OF THE THREE RELIGIOUS COMMUNITIES, WITH GUARANTEES FOR THE PROMOTION OF THEIR SPIRITUAL, CULTURAL, CIVIL AND SOCIAL LIFE, INCLUDING ADEQUATE OPPORTUNITIES FOR ECONOMIC PROGRESS, EDUCATION, EMPLOYMENT ETC.

K.

THE HOLY SEE DECLARES ITSELF READY TO CONTRIBUTE ACCORDING TO ITS POSSIBILITIES AND IN THE SUITABLE FORMS, TO THE MORE PRECISE DEFINITIONOF THE SAID "STATUTE" IN ITS VARIOUS ASPECTS: FOR EXAMPLE:
THE JURIDICAL FORM OF THE COMMITMENT THAT THE INTERNATIONAL COMMUNITY AND THE PARTIES CONCERNED WILL UNDERTAKE REGARDING THE SETTLMENT OF THE JERUSALEM QUESTION.
THE SUBSTANCE OF THE "STATUTE" ITSELF FROM THE DEFINING OF THE TERRIROTY (WHICH WILL HAVE TO INCLUDE AT LEAST THE OLD CITY WITH MOUNT SION MOUNT MORIAH AND THE MOUNT OF OLIVES) TO THE LISTING OF THE HOLY PLACES FROM THE RIGHTS CONCERNING THOSE SAME HOLY PLACES TO THE RIGHTS CONCERNING THE RELIGIOUS AND ETHNIC COMMUNITIES THAT LIVE IN JERUSALEM.
THE SUERVISION AND GUARANTEES THAT THE INTERNATIONAL COMMUNITY WELL HAVE TO GIVE TO THE "STATUTE" OF THE HOLY CITY.

T.

IT WILL BE NECESSARY, FURTHEMORE, TO DEFINE THE TERRITORY AND LIST THE HOLY PLACES, AS WELL AS PROVIDE FOR THE GUARANTEES AND FOR THE SUPERVISION WHICH THE INNATE COMMUNITY WILL HAVE TO GIVE TO THE "STATUTE" AND FOR THE JURIDICAL FORM OF THIS COMMITMENT AND OF THE ACCORD OF THE INTERESTED PARTIES.

K

T

IN MANY LOCALITIES OF THE HOLY LAND APART FROM JERUSALEM (TO THE EAST AND WEST OF THE JORDAN AND ALSO IN THE SINAI PENINSULA) THERE ARE IMPORTANT SHRINES OR HOLY PLACES OF ONEOR OTHER RELIGIOUS CONFESSION. SUITABLE GUARANTEES ANMOGOUS TO THOSE FOR THE CITY OF JERUSALEM AND IN SOME WAY LINKED TO ANY INTERNATIONAL JURIDICAL PROTECTION SHOULD BE PROVIDED FOR THESE PLACES ALSO.

IN MANY LOCALITIES OF THE HOLY LAND APART FROM JERUSALEM THERE ARE IMPORTANT SHRINES AND HOLY PLACES OF ONE OR OTHER RELIGIONS CONFESSION. SUITABLE GUARANTEES, ANALOGOUS TO THOSE FOR THE CITY OF JERUSALEM AND IN SOME WAY LINKED TO AN INNATL JURIDICAL PROTECTION, SHOULD BE PROVIDED FOR THESE PLACES ALSO. [redacted].

[redacted] [redacted] [redacted]

סודי ביותר

רומא, ב' בתמוז תשל"ה
11 ביוני 1975

השוואה בין תזכיר האפיפיור לקיסינג'ר ותזכירו לטרודו

סעיף	המסמך לקיסינג'ר	המסמך לטרודו
א.	הכס הקדוש, בהתאם למה שהביע האפיפיור בנאומו מ-21.12.73, מקווה שינתן לו להשמיע קולו כאשר בעית ירושלים תועלה באופן מוחשי במסגרת המו"מ לשלום במזרח הקרוב.	- אותם הדברים.
ב.	הכס הקדוש רוצה להציג מספר שיקולים באשר לנקודת המבט שלו על הבעיה, בראותו אותם כחשובים, למען לא יווצרו מצבים שאין לסגת מהם(irreversible) שיפגעו בפתרון הרצוי.	- מסתפק בציינו שהכס הקדוש רואה כחשוב שלא ייוצר מצב (ולא מצבים כמו במסמך לקיסינג'ר) שאין לסגת ממנו ושיפגע בפתרון הרצוי. חסר המשפט המופיע במסמך לקיסינג'ר לפיו "הכס הקדוש רוצה להציג מספר שיקולים באשר לנקודת המבט שלו על הבעיה בראותו אותם כחשובים".
ג.	ההרגשה הכללית היא שאי מציאת פתרון מתאים לבעית ירושלים או דחיית הבעיה עשויים לפגוע בהסדר הבעיה המזרח תיכונית כולה	- אותם הדברים.
ד.	אין צורך לומר שהכס הקדוש משתדל להיות במגע עם הרשויות הדתיות של הכנסיות הנוצריות השונות שהן אוטונומיות אך מאוחדות לפחות מבחינה רעיונית בהגנת זכויותיהם ההדדיות כדי לשמור על מוסדותיהם (כנסיות, בתי ספר, משרדים וכו') בעיר ועל תיפקוד הקהילה שלהם.	- אותם הדברים.

סעיף	המסמך לקיסינג'ר	המסמך לטרודו
ה.	1. אין זה הכרחי להדגיש שעניין הכס הקדוש בבעיה זו יש לו יסוד רוחני הסטורי ויורידי, שאופיו אינו פוליטי אבל דתי ושאיפותיו הינן התפייסות ושלום. 2. ענין זה מכוון לשמירה וערבות על זהות העיר הקדושה כמרכז דתי יחיד ובולט בהסטוריה של העולם בדרך כזו שהעיר תהיה למקום קבע של מפגש והבנה של בני שלוש הדתות המונותאיסטיות הגדולות - נצרות, יהדות ואסלם. 3. במה שנוגע לדת הנוצרית יש לזכור באופן טבעי שנוכחותה מבוטאת ע"י קהילות כנסייתיות שונות (קתולית, אורתודוכסית, יונית, ארמנית, קופטית וכו', אנגליקנית ופרוטסטנטית). באותה עת ירושלים היא מקום קדוש בעל זכויות יתר ונחונה בערכים הגבוהים ביותר לכל אדם.	- 1. המשפט הראשון כמו זה במסמך לקיסינג'ר. 2. המלה "עניין" (interest) במשפט השני אינה מופיעה. במקומה מופיעה המלה "כוונה" (intention). 3. משפט זה חסר במסמך לטרודו.
ו.	עמדת הכס הקדוש המתיחסת לירושלים הובעה מספר פעמים עם דרישותיה היסודיות. מאחר ולא יצא דבר מהחלטת האו"ם ב-47' על הסדר " Corpus Separatum " הכולל ירושלים והסביבה, שינוהל בסמכות מועצת הבטחון של האו"ם - שני הצדדים, הערבי והישראלי, נחלקו ביניהם באשר לרבונות (sovreignity) (לפחות חלקית) של העיר העתיקה.	ה. ו. - מתומצתים במשפט הבא: ז. - כפי שידוע, הן הישראלים והן הערבים באי ותרנותם ובאופן בלעדי תובעים ונחלקים על רבונות ירושלים. במשפט זה מופיעות 3 המילים:
ז.	השלטונות הישראליים, במיוחד מאז תפסו (took over) את כל העיר ב-1967, עומדים על כך ללא הסתייגות שירושלים חייבת להיות יהודית ולכן באופן בלעדי (exclusively) תחת שלטון ישראלי. כמרכז אידאלי והסטורי של האומה ובירת המדינה. בלי יכולת לותר על אף אחד ממחוזותיה כפי שגב' גולדה מאיר אמרה, אף אם יהווה הדבר מכשול בל יעבור לשלום. כתוצאה שלטונות ישראל ממשיכים לעבוד כדי להבטיח שנוכחותם בירושלים תהיה, כפי שאמר שמעון פרס, באופן מכריע, קבוע ולעולמים, מרכז דתי תרבותי ואזרחי ותפתח מתקנים דמוגרפיים וכלכליים ותכניות אורבניות רשומות x	המופיעות גם במסמך לקיסינג'ר, ושהדגשנום בקו. יצויין כי אין "חטאי" ישראל מפורטים אלא מוזכר רק משפט זה המתיחס לשני הצדדים המגלים עקשנות, אקסקלוסיביות ורבונות.

סעיף הממסך לקיסינג'ר	הממסך לטרודו
כדי להגדיל האוכלוסיה היהודית בסביבה ובמרכז העיר. (כל זה בהפרת ההתחייבות לא לשנות הצורה של אזור כבוש, כפי שירושלים הינה, כפי שהודגש באופן חוזר ע"י החוק הבינלאומי וקריאות החלטות או"ם).	
הצד הערבי אינו פחות בלתי והרן (intransigence) בתביעתו לרבונות (sovereignity) על ירושלים בעומדו על האופי הערבי של העיר, ובכל מקרה לקבל בחזרה את החלק המזרחי שהיה תחת שלטון הממלכה ההאשמית של ירדן מ-1948 עד 1967.	
ח. הכס הקדוש חושב שאפשרי להסיר הסיבה הרצינית לסכסוך ולספק דרישותיהם ותביעותיהם הלגיטימיות של הצדדים הנוגעים בדבר רק אם עמדת המוצא תהיה מבט מתאים של המציאות האידאלית וההסטורית של העיר הקדושה.	- אותם הדברים.
ט. 1. השקפה כזו מבוססת על עובדה שאין לשנותה שירושלים היא המרכז של שלוש הדתות המונוטאיסטיות הגדולות. עובדה "הסטורית" זו נתנה חותמה תמיד על עיר הקודש בעיר: א. הממשיכה להיות אוצר של כל אחת משלוש הדתות, אוצר קדוש לאמונה של לפחות בליון וחצי מאמינים ברחבי העולם. ב. במקום מושב של מקדשים וזכרונות לפולחן אותם מאמינים. ג. במקום מושב של שלוש העדות החיות יחד ובמטרה של צליינים שביקרוה במספרים גדולים.	1. אותם דברים מובעים בשנוי סגנוני קל. שוני: בממסך טרודו מדגישים שירושלים ממשיכה (continues) להיות המרכז החשוב ביותר של 3 הדתות. כן נאמר שבליון וחצי המאמינים מסתכלים עליה כאוצר משותף ומקודש (במקום: ממשיכה להיות אוצר - בממסך לקיסינג'ר). שוני נוסף: ההתיחסות לצליינים לא מופיעה בממסך לטרודו.
2. נוכחות מורכבת זו בירושלים של קבוצות שונות ובעלותם בעת ובעונה אחת פירושה שכל פתרון צודק ובר-קיימא ושל שלום של בעית ירושלים חייב קודם כל הכרה בפלורליזם ההסטורי והדתי, ובמתן הנאה מלאה מזכויותיהם ההדדיות של כל אחת משלוש הדתות כפי שהן באות לידי בטוי בקהילותיהם - ע"י מניעת מצבי השתלטות ועידוד סכוי לדו שיח מועיל אנושי ודתי.	2. אותם הדברים.

סעיף	המסמך לקיסינג׳ר	המסמך לטרודו
י.	הכס הקדוש רואה השיקולים הנ"ל כבעלי חשיבות ראשונית וקובעת בהקשר לבעית הריבונות הפוליטית עצמה.ז.א. אין זה חשוב איזה שלטון יפעיל רבונות על ירושלים (מבלי להוציא ההשערה של סמכות בעלת אופי בינלאומי) הוא חיב להבטיח סיפוק ושמירת הדרישות המוזכרות לעיל, ובאותה עת חייבת הקהילה הבינלאומית לערוב לאינטרסים הנוגעים לעמים הרבים והשונים.	– אותם הדברים.
יא.	כל זה מביא לצורך במעמד חוקי בעל ערבויות בינלאומיות "Special Statute Internationally Guaranteed" בירושלים, כפי שהכס הקדוש מקווה לו מאד. עיקר (substance) הסטטוט כולל שתי צורות ערבות:	– התוכן דומה. מובע בסגנון שונה במקצת. השוני: במסמך לקיסינג׳ר כתוב: gives to the need במסמך לטרודו כתוב: gives rise to the need ובמקום המילה substance מופיעה המילה content
יב.	חופש המושב, חופש הפולחן, כיבוד, שמירה וגישה חפשית למקומות הקדושים, אחזקת מוסדות, כנסיות, בתים וכו׳. הגנת הזכויות ההסטוריות ואלה המתיחסות לבעלות שנרכשו ע"י כל קהילה וקהילה. שמירה והבטחה של המבנה ההסטורי והאורבני של עיר הקודש.	– במסמך טרודו מופיע מושג חדש: שויון (parity) ל–3 הקהילות הדתיות. אינו מופיע במסמך לקיסינג׳ר.
יג.	הנאה דומה מזכויות 3 הדתות, עם ערובות לעידוד החיים הרוחניים, התרבותיים, האזרחיים והחברתיים, כולל אפשרות לקידום כלכלי, של חינוך ושל תעסוקה.	– אותם הדברים.
יד.	הכס הקדוש מצהיר שהוא מוכן לתרום בהתאם לאפשרויותיו ובצורה רצויה להגדרה מדויקת יותר של הסטטוס בצורותיו השונות. למשל: הצורה היורידית להתחייבות שהקהילה הבינלאומית והצדדים הנוגעים בדבר ינקטו בה בהקשר להסדר בעית ירושלים. תוכן הסטטוס בעצמו מהגדרת הטריטוריה (שחייבת לכלול לפחות את העיר העתיקה כולל הר ציון, הר המוריה והר הזיתים) – לרשימת המקומות הקדושים, מהזכויות הנוגעות לאותם מקומות קד,שים –	– לא מופיע הקטע בו הכס הקדוש מצהיר נכונותו לתרום. נאמר רק: הכרח הוא, יותר מכך, להגדיר הטריטוריה ורשימת המקומות הקדושים כמו לדאוג לערבויות ולפיקוח שהקהילה הבינלאומית חיבת לתת לסטטוס האמור, לצורתה היורידית של התחייבות זו, ולהסכם בין הצדדים הנוגעים בדבר.

סעיף	המסמך לקיסינג'ר	המסמך לטרודו
טו.	במקומות רבים בארץ הקודש מחוץ לירושלים (מזרח ומערב ירדן וחצי האי סיני) ישנם מקדשים חשובים או מקומות קדושים של אמונה זו או אחרת. ערבויות מתאימות, נוסף לאלה של העיר ירושלים, ובאיזושהי דרך קשורות לכל הגנה יורידית בינלאומית, חייבים לספק גם למקומות אלה.	– תוכן דומה. אך לא מציינים במפורש מזרח ומערב ירדן וחצי האי סיני.

כז' בסיון תשל"ה

6.6.1975

234

111.2

אל : מר ס. מרגאי, יועץ, הקונסוליה הכללית, ניו יורק

מאת : מנהל המחלקה לקשרים עם הכנסיות

הנדון : <u>מעמד הכנסיות והמסגדים בירושלים</u>
מכתביך מ-25.2 ומ-9.5 1975

עם קבלת מכתבך הראשון פניתי למשרד הדתות בבקשה לספק את המידע הדרוש לך.

למרות הפצרותי הנשנות טרם קבלתי החומר.

הם מבטיחים לשלוח אותו "בקרוב".

ב ב ר כ ה,

י. פראפר

העתק: מר ע. מנור, ניו יורק
מר ר. כגן, מנהל מח' לעדות נוצריות, משרד הדתות

5.111

הקונסוליה הכללית של
ישראל בניו־יורק
CONSULATE GENERAL
OF ISRAEL IN NEW YORK

800 SECOND AVENUE
NEW YORK, N. Y. 10017
OXFORD 7-5500

יט בסיון תשל"ה
29 במאי 1975
מס. מפ/75/446
108.2

111.2

אל: ד"ר י. פראטו, מנהל המחלקה לקשרים עם כנסיות

מאת: מיכאל פרגאי, ניו יורק

הנדון: <u>מעמד הכנסיות והמסגדים בירושלים</u>

1. למכתבי בנדון מס. 75/159 מיום 25/2 ש.ז.
2. " " מס. 75/373 " 9 דנא

נסה-נא עוד הפעם לזרז את העושים והמבררים!

בברכה

מיכאל פרגאי

העתק: מר עמוס גנור, כאן

לשכת שר המשפטים

ירושלים, ה' בסיון תשל"ה

15 במאי 1975

מס' 16140

אל: מחלקת מערב אירופה, משרד החוץ

בתשובה למברק ראלי שנשלח מג'נבה אל משרד החוץ מס' 140 מיום 20.2.75 על סכנת ההתמוטטות הנשקפת למסגד אל-אקצה הריני מעביר אליכם, רצ"ב העתק ממכתבו של מר יהושע פלמון בענין זה.

בברכה

יחיאל גוטמן

יועץ לשר המשפטים

במ/

משרד המשפטים
وزارة العدلية

משרד האוצר
وزارة المالية

הלשכה לבצוע חוק נכסי נפקדים — פיצויים
دائرة تنفيذ قانون أملاك الغائبين ـ تعويضات

16146

55

29.4.75

אל: מר מ. שמגר, היועץ המשפטי לממשלה

44

הנדון: **חפירות ארכיאולוגיות ליד אל אקצה**
מכתבך מ-26.2.75 ומ- 13.4.75

להלן תשובותיהם של ה"ה מר יוסף שנברגר, יו"ר ועדת הבטיחות, ומר מאיר בן-דב מהמשלחת המבצעת את החפירות ליד הכותל באיזור הר הבית.

בשנתיים האחרונות לא בוצעו כל חפירות ארכיאולוגיות בקרבת אל אקצה מחוץ לחומות הר הבית. הקיר הדרומי של אל אקצה הנשען על הכותל הדרומי של הר הבית איננו נמצא בכל סכנה.

בתוך מסגד אל אקצה מתבצעת ע"י מהנדסי הווקף המוסלמי, חפירות לצרכי שיפוצים במסגד שניזוק בשרפה.

כאשר בחורף 1973 - 1972 התקשה הווקף להשיג כמות מלט לצרכי חיזוק המבנה, ויתרה עירית ירושלים על מלט שהשיגה לצרכי בניית בתי ספר, והעבירה כמות גדולה לווקף.

בכבוד רב,

פלמון יהושע

יהושע פלמון

ירושלים רחוב מנדלי מס' 1 פינת רחוב קרן היסוד - טלפון 69000
اورشليم ـ القدس شارع مندلي رقم ١ زاوية شارع قيرن هيسود تلفون ٦٩٠٠٠

הקונסוליה הכללית של
ישראל בניו־יורק
CONSULATE GENERAL
OF ISRAEL IN NEW YORK

800 SECOND AVENUE
NEW YORK, N. Y. 10017
OXFORD 7-5500

כח באייר תשל"ה
9 במאי 1975
מס. מפ/75/373
108.2

111.2

אל: ד"ר י. פראטו, מנהל המחלקה לקשרים עם כנסיות

מאת: מיכאל פרגאי, ניו יורק

הנדון: מעמד הכנסיות והמסגדים בירושלים

ראה-נא מכתבי בנדון מיום 25/2ש.ז. (מס. 75/159 / 108.2)

התוכל לזרז מעט את גיבוש התשובות?

אנא!

בברכה

מיכאל פרגאי

העתק: מר עמוס גנור, כאן

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 1973
[illegible]
108.2

111.2

[illegible]

[illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 108.2

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

כ"ז בניסן תשל"ה
8 באפריל 1975

ס ו ד י

150

111.2

103.1 יון

אל : מר צ. טרלו, מנכ"ל, משרד המשפטים

מאת: מנהל המחלקה לקשרים עם הכנסיות

רצ"ב, לידיעתך, העתק מברק משגריר קנדה בותיקאן למשרד החוץ הקנדי הסוקר את עמדת הותיקאן לגבי ירושלים והמקומות הקדושים, בהקשר השיחה שנתקיימה בפרס ש.ז. בין ראש ממשלת קנדה, מר טרודו והאפיפיור פאולוס הששי.

קבלנו את המברק משגרירותנו באוטבה.

ב ב ר כ ה,

[-] יהונתן פראטו

י. פראטו

העתק: מר א. לוריא, יועץ לשה"ח

יפ/רד

הקונסוליה הכללית של
ישראל בניו־יורק
CONSULATE GENERAL
OF ISRAEL IN NEW YORK

800 SECOND AVENUE
NEW YORK, N. Y. 10017
OXFORD 7-5500

ה בניסן, תשל"ה
17 במרס 1975
מס. מפ/75/216
108.2

111.2

אל: ד"ר יהונתן פראטו, מנהל המחלקה לקשרים עם כנסיות

מאת: מיכאל פרגאי, ניו יורק

הנדון: מעמד הכנסיות והמסגדים בירושלים
למכתבי בנדון, מס. 159 מיום 25/2

האם יכולת להביא לידי שתוף-פעולה בין היועצים המשפטיים של משרדי החוץ והדתות?

חשוב, כמובן, כי תשובה מוסמכת הגיענו בהקדם.

בברכה
מיכאל פרגאי

העתק: מר עמוס גנור

ד' בניסן תשל"ה
16 במרץ 1975

120
111.2

לכבוד
מר שמואל ברקוביץ, עו"ד
ת.ד. 391
<u>ירושלים</u>

מר ברקוביץ הנכבד,

הנדון: <u>הודעת האפיפיור בענין המקומות הקדושים</u>

במענה למכתבך מיום 11 דנא הריני להודיעך כי הידיעה ששודרה בטלוויזיה בשידורי ישראל התבססה על הידיעה של סוכנות יו-פי מרומא והיא אינה מדויקת.

בהקשר זה הכחישה לשכת העתונות של הותיקאן את הידיעה שזכתה לפרסום בעתונות הבין-לאומית ואישרה מחדש שלא חל שינוי בעמדת הותיקאן לגבי בעית ירושלים ומקומות קדושים אשר לגביה הצהיר האפיפיור בדצמבר 1973.

בכבוד רב,

(-) יהונתן פראטר

ד"ר יהונתן פראטר

יפ/רד

גבריאל ראובינוף
משרד עורכי־דין ונוטריון
GABRIEL REUBINOFF
LAW OFFICE & NOTARY PUBLIC

GABRIEL REUBINOFF, Adv. & Notary — גבריאל ראובינוף, עו״ד ונוטריון
AHARON LICHTMAN, Adv. — אהרן ליכטמן, עו״ד
SHMUEL E. COHEN, Adv. — שמואל א. כהן, עו״ד
SHMUEL BERKOVITS, Adv. — שמואל ברקוביץ עו״ד
EZRA BRIK, Adv. — עזרא בריק, עו״ד

בתשובה נא להזכיר
IN REPLY PLEASE QUOTE

Jerusalem 11.3.75 ירושלים
Tel-Aviv תל־אביב

111.2

לכבוד
ד״ר י. פראסו
מנהל המחלקה לקשרים עם הכנסיות
משרד החוץ.
ירושלים

א.נ.,

הנדון: <u>הודעת האפיפיור בענין המקומות הקדושים</u>

במהדורת חדשות בטלביזיה "מבט לחדשות" ביום 8.3.75 נמסר כי האפיפיור הביע את דעתו בשיחה עם ר״מ קנדה כי בינאום המקומות הקדושים בירושלים הוא הפתרון הרצוי לבעית המקומות הקדושים.

לאור הודעותיו הקודמות של האפיפיור נראית לי הודעה זו כמפתיעה. לפיכך, אבקש לדעת האם אמנם נכונה הידיעה הנ״ל והאם יש בידכם הנוסח המלא של דבריו;

המידע הנ״ל דרוש לי להשלמת עבודת דוקטורט שהנני כותב על המקומות הקדושים בארץ ישראל.

בכבוד רב
ובתודה מראש

שמואל ברקוביץ, עו״ד

שב/כמ

JERUSALEM, 2 BEN YEHUDA ST. P. O. B. 391 — TEL. 233388 233389 טלפונים — ירושלים, רח׳ בן יהודה 2 ת.ד. 391
TEL-AVIV, 31 ROTHSCHILD BLVD. — TEL. 615663 טלפון — תל־אביב, שד׳ רוטשילד 31

L'Ambassadeur d'Israël

שגריר ישראל

445

רומא, כ"א באדר תשל"ה
4 במרס 1975

111.2

אל : מר י. פראטו, מנהל המחלקה לקשרים עם הכנסיות

העתק: מר א. לוריא, יועץ שה"ח
מר ז. ש"ק, סמנכ"ל
מר נ. יעיש, מנהל אירופה א'

מאת : השגריר רומא

הנדון: **ההיקש בין ההסכמים הלטרניים לבין המקומות הקדושים בירושלים**

1. בדאר זה תמצא העתק מכתבי למנהל אירופה א' על שיחתי עם מזכ"ל משה"ח האטלקי השגריר גאיה בה נגענו בטרוס בנושא ירושלים ערב יציאת הנשיא האטלקי לביקור רשמי בסעודיה.

2. במהלכה של שיחה זו הזכיר המזכ"ל כבדרך אגב שהם בדקו את ההסכמים הלטרניים בין הכנסיה לבין ממשלת איטליה (1929) במגמה לבדוק האם קיים או יתכן להקיש היקש כלשהו בין הסכמים אלה לבין המקומות הקדושים בירושלים.

3. גאיה הוסיף שבדיקתם העלתה שהיקש כזה איננו אפשרי "משום שהכנסיות הנמצאות ברומא - מחוץ לכתלי הותיקאן - הנן בבעלות אחת בעוד שלמקומות קדושים בירושלים יש בעלויות רבות על חלקים שונים של כנסיות שונות."

4. מדבריו של גאיה לא היה ברור לי (ולא רציתי בשלב זה לשאול) מתי עשו האטלקים בדיקה זו והאם היא נעשתה ביוזמתם שלהם ולצרכיהם הפנימיים או לפי בקשת הקהיליה האירופית (אני מעלה חשד אחרון זה משום שהוא התיחס לנושא ההסכמים הלטרניים מייד אחר ובהמשך להערה שהקהיליה לא נקטה עדיין עמדה בנושא ירושלים).

5. אם תחפש בכתובים תמצא אולי בין ניירות משרד החוץ שלנו שאחרי שחרור ירושלים (סוף ב-67 או ב-68) הצעתי ללמוד את המעמד המוקנה ברומא לכנסיות הנמצאות מחוץ לחומת קרית הותיקאן בהתאם לחוזה הלטרני משנת 1929. וכן הצעתי לנסות לחפש פתרון למקומות הקדושים בירושלים לפי אותם הקווים. הרעיון הבסיסי היה בזמנו שבשני המקרים מדובר על מעמד מועדף למקומות עצמם ללא נגיעה בנושא הריבונות. להבדיל ממעמד קרית הותיקאן כעיר מדובר כאן בכנסיות הנמצאות במקום שאינו בריבונות [illegible]קית. אם אינני טועה ציינתי בזמנו שבהקשר זה יש ללמוד במיוחד [illegible] מס. ב' של ההסכם הלטרני.

/..

6. אני עצמי למדתי בזמנו את הנושא והגעתי למסקנה חיובית ושאנו יכולים להפיק תועלת רבה מהשוואה זו בשני תחומים:

* לפנינו פתרון לגופו התואם את האינטרסים הלאומיים שלנו בכל מה שנוגע לנושא אחדות העיר, היותה תחת ריבונות ישראל, והיותה בירת ישראל (בניגוד כרומא).

* הליכה בדרך זו תקנה לנו אולי הבנה מרחיקה לכת בחוגי הכנסיה ומכל מקום תיצור אולי בסיס משותף לנו ולנוצרים תוך הסרת המוסלמים מהעבר השני של המאבק.

7. כאשר גאיה העיר שהם הגיעו למסקנה שלילית כמתואר בסעיף 3 לעיל הוסיף: "אנחנו גם למדנו מערכת היחסים בין הכנסיה לבין הממשלה האטלקית במרוצת תקופת המחלוקת שהחלה עם אחוד האטליה ונסתיימה ב-1929 בהסכם הלטרני. באותה תקופה הקניקה אטליה באופן חד צדדי מעמד מיוחד לכנסיה וזו סרבה בידוע להסכים לו."

8. באותה שיחה עם גאיה הערתי שתי הערות קצרות. אמרתי שאף אני למדתי במקרה ובאופן אישי אותו נושא והגעתי למסקנות הפוכות מאלה שהוא מרמז כי הגיעו אליהן. לשאלתו של גאיה - "הכיצד" עניתי בקצרה:

* גם אנו - כממשלת איטליה אחר השגור והאיחוד - נתנו ערבויות ופריבילגיות באופן חד צדדי. זכויות אלו שימרו ללא הכר את מצב הכנסיות והקהילות הנוצריות בהשוואה לעבר. (התיחסתי להכרזת אשכול המנוח ב-29 בנובמבר 1968)

* אין זה נכון לאמר שאין ללמוד היקש בין מצב הכנסיות הנמצאות מחוץ לוותיקאן ברומא לבין המקומות הקדושים בירושלים אך ורק משום שכאן הבעלות היא ביד אחת בעוד שבירושלים הבעלות היא בידי כמה עדות. אמנם נכון הוא שלגבי כמה כנסיות הבעלות מפוצלת (דבר זה נכון, הדגשתי, אך ורק לגבי הכנסיות הנוצריות ולא לגבי המקומות הקדושים היהודיים או המוסלמים). אולם שאלת הבעלויות והזכויות של העדות הנוצריות השונות על חלקים שונים מהמקומות הקדושים לנצרות איננה רלבנטית משום שהיא מוסדרת על ידי "הסטטוס קוו" המפורסם המוסכם בין העדות הנוצריות לבין עצמן. המדינה מכבדת את הסטטוס קוו כמות שהוא והממשלה ברשות מוציאה לפועל איננה נכנסת לתחום ביצועו של הסטטוס קוו באשר הוא נתון למוסדות העדות השונות כפי שמוגדר בסטטוס קוו עצמו. במלים אחרות הערבויות לגבי מעמד המקומות הקדושים עצמם הנן מטעם המדינה כלפי המקומות והעדות השונות כאשר שאלת חלוקת הזכויות הפנימית בין העדות הנוצריות לבין עצמן הינה שאלה שאין הממשלה חייבת להכנס אליה כבל שהיא מקבלת את אותו עקרון המקובל על הנוצרים - היינו "הסטטוס קוו".

בברכה,

[signature]

נ. ששון

הקונסוליה הכללית של
ישראל בניו-יורק
CONSULATE GENERAL
OF ISRAEL IN NEW YORK

800 SECOND AVENUE
NEW YORK, N. Y. 10017
OXFORD 7-5500

יד באדר, תשל"ה
25 בפברואר, 1975
מס. מפ/75/159
108.2

111.2

אל: ד"ר י. פראסו, מנהל המחלקה לקשרים עם כנסיות

מאת: מיכאל פרגאי, ניו יורק

הנדון: מעמד הכנסיות והמסגדים בירושלים

ארגון "בני ברית" מכין מסמך-יסוד על כל המכלול הקשור בנושאי אונסקו. במסגרת זו הוגשו לקונסוליה שאלות אחדות ונתבקשנו להשיב בצורה מוסמכת.

שאלה מס. 8 היא:

Who now controls (and for how long) the churches and mosques in Jerusalem? Where does their money come from? What is their legal status?

הנני מציע כי התשובה תנוסח ע"י היועץ המשפטי של משרד הדתות במתואם עם היועץ המשפטי שלנו.

מאד רצוי כי התשובה תגיענו בכל ההקדם.

לשם נוחיות הטיפול מגיעך מכתב זה בשלושה העתקי מקור.

בברכה

מיכאל פרגאי

העתק: מר עמוס גנור, כאן

800 SECOND AVENUE
NEW YORK, N.Y. 10017

OXFORD 7-5600

הקונסוליה הכללית של ישראל בניו-יורק
CONSULATE GENERAL
OF ISRAEL IN NEW YORK

[illegible]
25 [illegible], 1975
מס. 75/159/[illegible]
108.2

1111.2

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 8 [illegible]:

Who now controls (and for how long) the churches and mosques in Jerusalem? Where does their money come from? What is their legal status?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ
—
מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

ס מ ו ר

אל: המשרד
מאת: רומא

מס. 24
נשלח 031400 אוק 75

111.2

פראטו, מזתים.
לתשומת ליבכם:
א. בהודעה ותיקנית על שיחת האפיפיור קרמגליס לא מוזכרת ירושלים אלא "המקומות הקדושים בפלסטינה".
ב. אע"פ ששגרירת התדש של לבנון התיחס לירושלים ולפלסטינאים מספר פעמים בנאום כתב האמנה שלו, הרי בשתובתו התעלם האפיפיור מהתיחסות זו ודיבר בנאומו על המצב בלבנון ועל קשר הכנסיה עם ארץ זו ועל תקוות לשלום בין העדות.

מנדס

שהח רהם מנכל ממנכל סמנכל כנסיות הסברה אירופה א מזתים חקר
צג/דר

S.111

מברק יוצא

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

111.2

אל: רומא, אתונה

מאת: המשרד

חוזם 27

נשלח: 021430 אוקטו 75

בג'רוזלם פוסט היום ידיעה על פגישת אפיפיור-קרדינלים, בה דובר על מקומות קדושים.
הידיעה מדגישה את חמימות קבלת הפנים חרף המשבר ביחסים בין הותיקאן ותכנסים ביוון, על
רקע מגעי הפיוס היווני-קאתולי ביוון.

פראנו

שהח מנכל ממנכל סמנכל כנסיות מזתים הקר.

צג/רא

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

שמור

111.2

אל: המשרד
מאתב האג

מס' 24
נשלח: 021800 אוק 75

אירופה א. דע מרכז.

פגישה שהח הולבד - שהח סעודיה.

להלן מ VOS מזכירו המדיני של שהח שנכח בפגישה. שהח סעודיה התיחס בהזכר הערכה להסכם בין מצרים לישראל. להערת פאן דר שטול שזהו בכל זאת צעד קדימה בדרך להסדר השיב הסעודי שזהו צעד קטן מאד, שכן עיקר הבעיה תחזרת כל האדמות שנכבשו וכן השבת הזכוינות לגיטימית של הפלסטינאים. הסעודי לא פרט. הרושם הכללי שקבלו מהסעודי שהוא איש תקיף ובקשה הבקי היטב בחומר.

סולטן

—

שהח רהמ מנכל שהבט ממנכל סמנכל איר א חקר מאום ב מזתים רם אמן

לב/אק

S. 111